

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні інформаційні технології
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта та психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку
Спеціальність	А 2 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkto/structure-fmkto/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інформаційні технології, дошкільна освіта, цифрові освітні ресурси, освітній процес, розвиток дітей.

Мета та предмет курсу: ознайомлення з інформаційно-технологічними засадами використання цифрових засобів у дошкільній освіті, їх можливостями, місцем і роллю в освітньому процесі, формування навичок роботи з освітніми цифровими ресурсами, засвоєння основних вимог до підготовки навчальних матеріалів, а також ознайомлення з можливостями використання інформаційних технологій у розвитку дітей дошкільного віку.

Предметом є вивчення та застосування новітніх інформаційних технологій у контексті дошкільної освіти та психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку. Дисципліна охоплює широкий спектр тематик – від базових принципів роботи з цифровими освітніми ресурсами до використання інструментів обробки, аналізу та

візуалізації інформації, а також вивчення сучасних підходів до організації освітнього процесу в умовах цифровізації освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності :

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

ФК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

Опанування дисципліною «Сучасні інформаційні технології» забезпечить програмні результати навчання (ПР) (за стандартом):

ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПРН-16 Проєктувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу

Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії вступу суспільства в постіндустріальний, інформаційний період розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства - визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та екологобезпечного, сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика - визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль у сфері дошкільної освіти та психолого-педагогічної діяльності.

Тема 2. Семантичні основи соціальної інформатики. Інформологія – загальна теорія інформації.

Інформація – поняття. Коротка характеристика теоретичних концепцій і підходів до вивчення закономірностей інформаційного обміну: теорія інформації К. Шеннона, кібернетичний підхід Н. Вінера, логіко-семантичний підхід, прагматична концепція, біхевіористська модель інформації, логіко-прагматична модель комунікації. Матерія, енергія, інформація, знання, зв'язок понять. Дані, інформація, знання - співвідношення понять. Формалізація знань: методи і прийоми. Їх ефективність, порівняльний аналіз. Технологія, інформаційна технологія. Власне-інформаційна технологія. Штучний інтелект, експертні системи - поняття та можливості використання у дошкільній освіті.

Тема 3. Соціальні комунікації: історія, сучасність, перспективи.

Ресурсна та соціокультурна концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій. Типи обмінів у суспільстві. Матеріально-енергетичний та інформаційний обміни. Фази інформаційних обмінів у суспільстві. Усна, письмова, книжкова та комп'ютерна фаза інформаційного обміну. Роль інформаційних технологій у розвитку освітніх комунікацій та взаємодії з дітьми дошкільного віку. Системи штучного інтелекту, експертні системи – постановка задачі, підходи до її вирішення, області застосування.

Тема 4. Інформаційні ресурси суспільства.

Інформаційна криза початку 70-х років XX століття: передумови, зміст, симптоми у соціальній практиці, наслідки. Інформаційний ресурс - визначення поняття. Основні проблеми досліджень у галузі інформаційних ресурсів суспільства. Знання як національне багатство. Проблема "витоку мізків". Форми матеріалізації інформаційних ресурсів суспільства, зокрема освітніх ресурсів для дітей дошкільного віку. Проблема "електронізації" інформаційних фондів. Автоматизовані інформаційні ресурси. Фактографічні бази соціальних даних, освітні платформи та цифрові ресурси.

Тема 5. Інформатизація суспільства: соціальні умови, передумови і наслідки

Технічний аспект соціальних передумов інформатизації. Передумови інформатизації в економічній, політичній, культурно-духовній і соціальній сферах суспільства. Вихідні умови й альтернативні варіанти розвитку процесу інформатизації. Вплив інформатизації на розвиток дошкільної освіти та організацію освітнього процесу.

Методи навчання:

методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, навчальна дискусія), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (інтерактивні відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);

пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з науково-методичними джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять)

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Навчальний курс передбачає лекційні і практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Практичні заняття передбачають усне опрацювання теоретичного матеріалу та дискусію за темою, а також розв'язування практичних задач. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому або електронному вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint) та передбачає усне опитування здобувачів за певною темою та результатами самостійного розв'язування задач протягом заняття або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

У рамках курсу ми дотримуємося загальних політик використання штучного інтелекту в освітній, викладацькій та науковій діяльності, відповідно до законодавства України, включаючи закони "Про авторське право і суміжні права", "Про національну безпеку України", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", а також національну Концепцію розвитку штучного інтелекту. Регулятивні положення також враховують стратегічні розвідки інших навчальних закладів, наприклад, стратегію розвитку Бердянського державного педагогічного університету.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (комп'ютер, проектор); програмне (PowerPoint, Excel, Word, Moodle); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;

— екзамен.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	50	100
10	10	10	10	10		

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1:				
Тема1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії вступу суспільства в постіндустріальний, інформаційний період розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства - визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та екологобезпечного, сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика - визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль.	Індивідуальні завдання (письмові роботи), основну частину яких становить графічні роботи, що містять графічний матеріал, виконаний відповідно до чинних нормативних вимог з обов'язковим застосуванням комп'ютерної графіки, якщо це визначено завданням; розрахункові роботи, основну частину яких становлять розрахунки, що можуть супроводжуватись ілюстративним матеріалом.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	Література: основна (1-3) додаткова (1-3)	10

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

<i>Оцінка за університетською шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Бондар В., Панченко О. Використання цифрових технологій під час планування та організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти // Вісник педагогічних наук. – 2025. – Режим доступу: <https://journals.gnpu.edu.ua>
2. Гончаренко А. М., Дятленко Н. М. Використання інформаційних технологій у формуванні базових компетентностей у дошкільній освіті України // Педагогічна академія. – 2025. – Режим доступу: <http://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/898>
3. Гончарук М. Цифровізація дошкільної освіти: інноваційний досвід та перспективи // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2025. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/748445/>
4. Паска Т. В. Сучасні цифрові технології як засіб формування цифрової компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти // Інноваційна педагогіка. – 2025. – №85. – Режим доступу: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/85/part_1/45.pdf
5. Шинкарьова В. С. Технологія підготовки майбутніх вихователів до формування цифрової грамотності дітей старшого дошкільного віку. – Черкаси, 2024. – 180 с. – Режим доступу: <https://eprints.cdu.edu.ua/6271/>

Допоміжна

6. Волошина О. Інформатизація як невід'ємна складова управління закладом дошкільної освіти // Освіта осіб з особливими потребами. – 2024. – Режим доступу: <https://www.spp.org.ua/index.php/journal/article/view/239>
7. Гевко О., Ліба О. Використання ІКТ як засобу формування логіко-математичної компетентності дошкільників // Молодь і ринок. – 2025. – Режим доступу: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/344568>

8. Іванова Н., Фаловська І. Педагогічна практика бакалаврів дошкільної освіти в умовах розвитку штучного інтелекту // Наукові записки ТНПУ. – 2025. – Режим доступу: <https://journals.tnpu.ternopil.ua>
9. Листопад О., Мардарова І. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх інтеграція в освітню практику. – 2025. – Режим доступу: <http://dspace.pdpu.edu.ua>
10. Ніколаєску І. Інноваційні підходи до викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти // Проблеми освіти. – 2025. – Режим доступу: <https://imzo-journal.org.ua>
11. Паска Т. В., Кузнєцова К. С. Цифрові платформи як інструмент модернізації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти України // Педагогічна академія. – 2025. – Режим доступу: <http://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1527>
12. Петухова Л., Анісімова О. Освітні можливості вебмультимедіа: шляхи оптимізації в умовах цифрової трансформації // Збірник наукових праць. – 2025. – Режим доступу: <https://www.ps.journal.kspu.edu>
13. Примаченко А. І. Педагогічні умови застосування освітніх ресурсів у роботі з дітьми дошкільного віку. – 2025. – Режим доступу: <https://epub.chnpu.edu.ua>
14. Савченко Н. М. Педагогічні умови використання цифрових пристроїв у освітній взаємодії з дітьми дошкільного віку. – 2025. – Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/55519/>
15. Юзик О. Технологія цифрового залучення здобувачів освіти до створення медіаконтенту // Педагогічна наука і освіта ХХІ століття. – 2025. – Режим доступу: <https://pse.itup.com.ua/index.php/pse/article/view/123>

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України – <https://mon.gov.ua>
2. Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО) – <https://imzo.gov.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Електронна бібліотека НАПН України – <https://lib.iitta.gov.ua>
5. Освітній портал “Дія.Освіта” – <https://osvita.diia.gov.ua>
6. Всеукраїнський портал дошкільної освіти – <https://dnz.in.ua>
7. Платформа “Всеосвіта” – <https://vseosvita.ua>
8. Платформа “На Урок” – <https://naurok.com.ua>
9. Prometheus (онлайн-курси) – <https://prometheus.org.ua>
10. Coursera (освітня платформа) – <https://www.coursera.org>
11. edX (освітня платформа) – <https://www.edx.org>
12. Google Scholar – <https://scholar.google.com>
13. Directory of Open Access Journals (DOAJ) – <https://doaj.org>
14. ERIC (Education Resources Information Center) – <https://eric.ed.gov>
15. UNICEF (ресурси для розвитку дітей) – <https://www.unicef.org>
16. UNESCO (освіта і розвиток дітей) – <https://www.unesco.org>

17. Save the Children (ресурси з розвитку дітей) – <https://www.savethechildren.net>
18. National Association for the Education of Young Children (NAEYC) – <https://www.naeyc.org>
19. Early Childhood Education портал – <https://ece.org>
20. Internet Archive – <https://archive.org>